

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 22.03.2024
Vår ref: 22/20411-11
Dykkar ref:
Saksbeh.: Nils Ole Sundet

Melding om oppstart av fredingssak ved Nystøyl og Remestøyl, gnr. 2 / delar av bnr. 1, delar av bnr. 2, bnr. 841 og delar av bnr. 1350 i Bykle kommune, Agder fylke

Med heimel i *lov om kulturminner* av 9. juni 1978 nr. 50 (kulturminnelova) §§ 15 og 19 varslar Agder fylkeskommune oppstart av fredingssak ved Nystøyl og Remestøyl, gnr. 2 / delar av bnr. 1, delar av bnr. 2, 841 og delar av bnr. 1350, i Bykle kommune.

Grunneigarar, naboeigedommar, offentlege etatar og andre som kan ha interesser i området blir varsla direkte med denne meldinga.

Dette varselet inneheld informasjon om førebels omfang av fredningssaka, følgjer av ei freding og vidare prosess. Det er anledning til å komme med innspel til dette varselet. Nærare informasjon om dette følgjer i slutten av brevet.

Omfanget av fredinga

Varsel om freding etter kulturminnelova § 19 omfattar området rundt allereie registrerte automatisk freda kulturminne som alle er tilknytt utvinning av jern fra myrmalm i jernalder og middelalder. Dessa kulturminna er lista opp i tabell og merkte av på kartet.

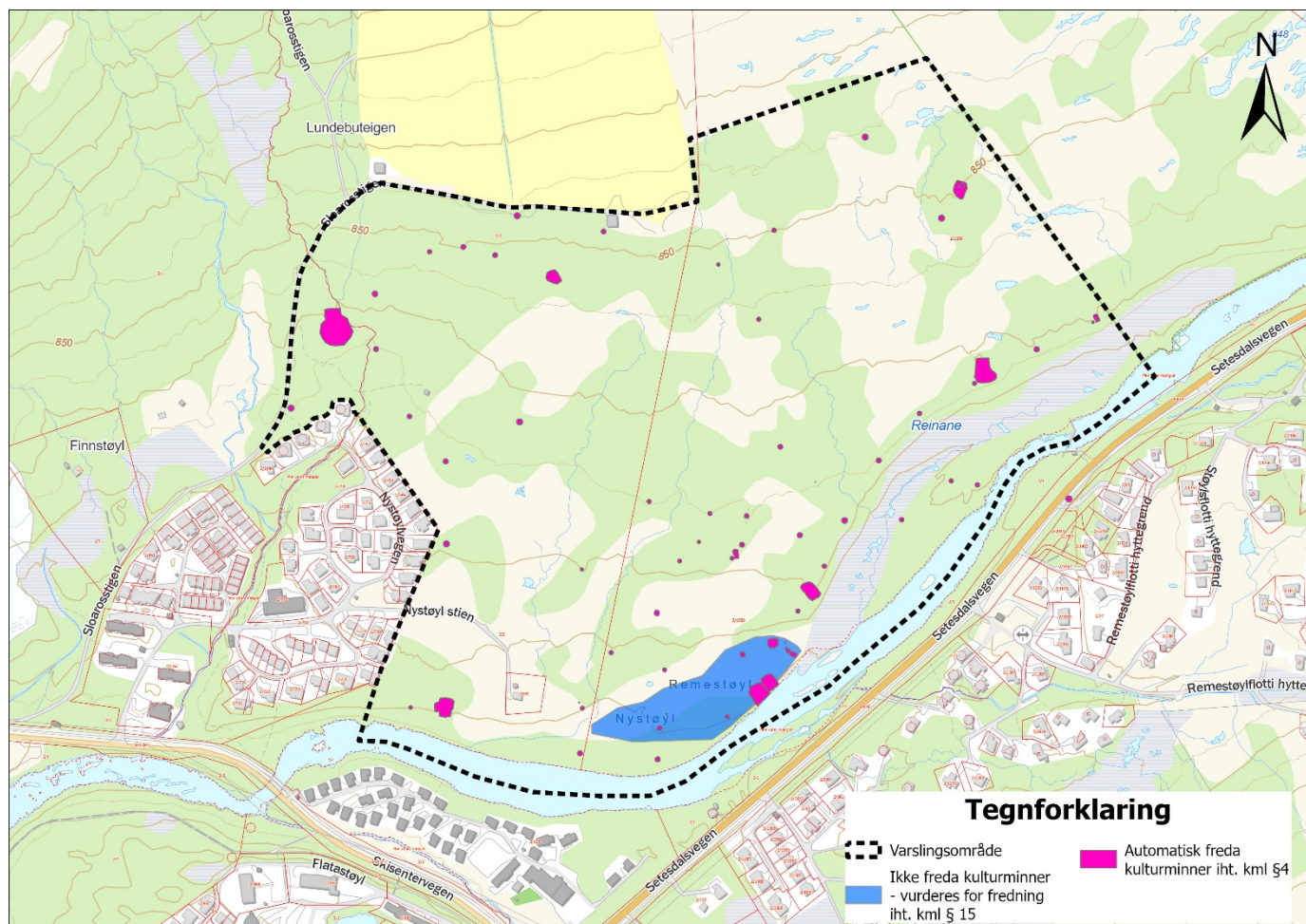
Innafor området finnes det også fire ikkje-freda kulturminne som er tilknytt andre typa utmarksaktivitetar, støyl og utmarksslått. I prosessen vil desse fire bli vurdert om dei skal fredast etter kulturminnelova § 15.

Det varsles derfor også oppstart av freding etter § 15 for desse fire registrerte ikkje-freda kulturminne som ligg innafor området. Desse kulturminne er lista opp i egen tabell og vist i kartet.

Endeleg avgrensing av området vil bli vurdert i prosessen saman med innkomande merknader, før det blir utarbeidd eit spesifisert fredingsforslag frå Agder fylkeskommune. Ei førebels avgrensing er vist på kartskisse under og som vedlegg.

Fredinga etter kulturminnelova § 19 omfattar:

Det varsles oppstart av freding av eit område som grensar til Nystøyl hytteområde og tomtefesta hyttar i vest. Vidare er linja trekt midt i Sloarasvegen opp til jordet og i vegen som går langs sørsida av jordet. Frå jordet er det trekt ei linje i østlig-nordøstlig retning bort til grensa til Vidmyr naturreservat. Avgrensinga går vidare i grensa til naturreservatet ned til og ut til midten av Otra, og er trekt midt i Otra ned til Nystøyl hytteområde. Avgrensinga av området er vist i vedlagte kart.

For å oppretthalde verknaden av kulturminna i miljøet og for å verne vitenskaplege interesser som knyter seg til det, foreslår vi ei freding av området rundt 67 automatisk freda kulturminna jf. kulturminnelova § 19. Dei berørte kulturminna er vist i tabellen på neste side fordelt på eigedomar.

Gnr./bnr.	Kulturminne-ID	Automatisk freda kulturminna i området
2/1	98889	Eit jernvinneanlegg
	98975	Eit kolframstillingsanlegg
2/2	99331, 99401	To jernvinneanlegg
	91944, 92031, 98891, 98967, 98990, 99011, 99014, 99033, 99069, 99202, 99218, 99293, 99299, 99307, 99318	15 kolframstillingsanlegg
	133328	Ein enkeltliggjande røsteplass
2/1350	99068, 99135, 99269, 99418, 130329, 133332, 133333, 133348, 133469	Ni jernvinneanlegg
	98897, 98898, 98924, 98945, 98950, 98957, 98978, 98986, 99032, 99073, 99104, 99123, 99130, 99185, 99197, 99211, 99219, 99238, 99256, 99271, 99280, 99297, 99319, 99340, 99382, 99406, 99428, 99459, 99476, 133203, 133226, 133228, 133230, 133472, 133977	35 kolframstillingsanlegg
	133330, 133335, 133974	Tre enkeltliggjande røsteplassar

Freding etter kulturminnelova § 15 omfattar:

Følgande fire kulturminne vil i prosessen vurderast om dei skal fredast jf. kulturminnelova § 15.

Gnr./bnr.	Kulturminne-ID	Type objekt – vernestatus ikkje freda
2/1350	237449	Støylsvoll
	133731, 133733	To tuftar på støylsvoll
	99152	Ei frittliggjande tuft

Grunngiving for fredinga

Hovden har vært eitt av de sentrale områda i Noreg for produksjon av jern frå myrmalm i jernalder og middelalder. I periodar har det vært industrielle proporsjonar på omfanget. Produksjonen gikk truleg føre seg i periode over 1000 år, frå 400-talet til 1400-talet.

Det har sidan 2005 vært einigheit i forvaltninga, om at ein skal lokalisere og etablere eit referanseområde som kan representere produksjonsperioden for jern på Hovden. Dette har lege til grunn for forvaltningspraksisen sidan då, der inngrep i automatisk freda kulturminne har vært tillat i større grad enn utan dette.

Det er særleg avgjerande å bevare eit samanhengande inngrepsfritt område, med ulike landskapselement og -typar, med en tetthet og variasjon av kulturminne som saman dekker store deler av perioden for produksjon i det sentrale Hovden-området.

Vidare saksgang

Varsel om oppstart av fredingssak blir også kunngjort i avisene Setesdølen og Fædrelandsvennen, jf. kulturminnelova § 22 nr. 1 andre ledd.

Dykk kan gje tilbakemelding på dette varselet om oppstart av fredningssak innan 3. mai 2024.

Eventuelle merknader og innspel sendes elektronisk til postmottak@agderfk.no, eller pr. brev til Agder fylkeskommune
Postboks 788 Stoa
4809 Arendal

Venleg merk tilbakemeldinga med følgande referanse: **22/20411**

Varsel om kontrollregistrering

Agder fylkeskommune varslar med dette grunneigarane, at i samanheng med fredningsprosessen, vil det bli gjennomført ei kontrollregistrering av dei aktuelle kulturminna iht. kulturminnelova § 11. Kontrollregistreringa vil omfatte ein kontroll av tilstand, kartfesting, beskriving mm. Kontrollregistreringa vil bli gjennomført av Agder fylkeskommune sommaren 2024.

Prosessen

Etter utløpet av høyringsfristen vil det endelege fredingsforslaget bli utarbeidd, og alle innkomande merknader vil bli vurdert og kommentert.

Forslaget vil deretter bli sendt på høyring og lagt ut til offentlig ettersyn. Fredingsforslaget vil bli behandla i kommunestyret før det blir sendt over til Riksantikvaren for endeleg behandling.

Vi ber om at området blir behandla som freda inntil fredingsspørsmålet er avgjort. Vi ber også om at ein kontaktar Agder fylkeskommune dersom ein vil sette i verk innanfor området som vil medføre endringar eller gå ut over vanleg vedlikehald. Fylkeskommunen vil gi råd og rettleiing i slike tilfelle.

I medhald av kulturminnelova § 22 nr. 4 kan kulturminnemyndigheita gjere vedtak om mellombels freding inntil saka er avgjort, dersom dei verdiane fredinga skal vareta, vurderast som trua.

For nærmare informasjon om fredingsprosessen viser vi til informasjon på Riksantikvarens heimeside <https://www.riksantikvaren.no/veileder/fredningssak-frem-til-vedtak/>

Nærmare opplysningar og informasjon om fredningssaken kan fås ved henvendelse til Agder fylkeskommunes postmottak: postmottak@agderfk.no, eller til seksjonsleiar Snorre Haukalid, e-post snorre.haukalid@agderfk.no / tlf. 40 46 40 95, eller Nils Ole Sundet, e-post nils.ole.sundet@agderfk.no / tlf. 90 74 53 63.

Med helsing

Yvonne Fernmar Willumsen
avdelingsleiar
Kulturminnevern og kulturturisme

Snorre Haukalid
seksjonsleiar
seksjon for arkeologi

Brevet er godkjend elektronisk.

Vedlegg

Kartskisse som viser det området som foreslås freda

Mottakarar: Jorunn Hovden
Marit Hovden
Knut Hovden
Kjetil Uleberg
Boet etter Jon Uleberg v/ Advokat Bjørn H. Senum
AS Sætersdalen
Hunsfoss fabrikk AS
Hydro Vigelands Brug AS
Helge Frustøl
Nystøyl velforening v/ Per Inge Rønsberg

Knut Tetlie
Sven Jørgen Stray
Frøydis A. Tønnessen
Kristian Linge Tønnessen
Marianne Colbjørnsen
Anne Fraser Brøvig
Bent Olav Brøvig
Stig Vennebo Øistensen
Helge Bugge Nilsen
Benthe Elizabeth Dollis
Frank Allan Sivertsen
Thor Christian Albert
Anders Lamberg
Anna Lamberg
Irene Fosseli Nordmo
Jon Nordmo
Haakon Haaland
Leif Hüberr
Arnfinn Tønnesen
Rune Mesel
Karin Hyldebrandt
Stephen Adler Petersen
Steinar Holbæk
Harald Frigstad
Nystøyl Vest Velforening v/ Terje Jochumsen
Barnas representant v/ Hedda Helene Schaanning
Ressursgruppen for Bykle velforeninger v/ Jan Willy Førelund
Bykle barne- og ungdomsskole v/ Lars Erik Domaas
Bykle samfunnshus og bibliotek
Levekårsutvalet v/ Thor Bernhard Sagland
Eldrerådet v/ Ola Mosdøl
Råd for personar med nedsett funksjonsevne v/ Anne Grimestad
Bykle Jeger og Fiskeforening v/ Bjørn Einar Andersen
Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
landskapsvernområde
Norges Bondelag Agderkontoret
Norsk Bonde- og Småbrukarlag v/ Kirsti Tiedje
Hovden løypekjøring v/ Torvald Gautland
AGDER FYLKESKOMMUNE
BYKLE KOMMUNE
BYKLE KOMMUNE v/ Ida Olsen-Sund
DNT SØR
STATSFORVALTEREN I AGDER
KULTURHISTORISK MUSEUM UNIVERSITETET I OSLO
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
OTTERAAENS BRUGSEIERFORENING
SETESDAL BRANNVESEN IKS
NORSK MARITIMT MUSEUM
Å ENERGI VANNKRAFT AS
SETESDALSMUSEET IKS
Otra Kraft DA
Villreinnemnda for Setesdalområdet
BYKLE NÆRINGSLAG
DESTINASJON HOVDEN AS
FORTIDSMINNEFORENINGEN AVDELING AGDER

Å ENERGI AS
Hanne Vennebo Turøy
BYKLE IDRETTSLAG

Kopi til: KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
RIKSANTIKVAREN